

1

Metinde, tabiatın ve sebeplerin
kendi başına yapıcı olamayacağına
ilk olarak hangi iki temel
gerekçeyle dikkat çekiliyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 1

Birincisi, tabiat da diğer varlıklar gibi yaratılmıştır. İkincisi, ortaya çıkan şeyler çok sayıda araç ve düzene ihtiyaç gösterdiği için bunları kuran üstün bir kudret gerekir.

2

Sebeplerin ve tabiatın yaratılışıta
perde yapılmasının hikmeti nasıl
açıklanıyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 2

Dışta görülen bazı eksik ve ağır görünen h ller doğrudan Allah'a isnat edilmesin diye sebepler araya konuluyor; böylece ilahî izzet korunuyor.

3

Saat örneđiyle hangi düşünce-
nin akla aykırılığı gösteriliyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 3

Parçaları yapan ustanın saati doğrudan kurması daha kolayken, parçalara ayrıca yaptırma gücü vermenin çok daha anlamsız ve imkânsız olduğu anlatılıyor.

4

Kitap örneğinde kalem, mürekkep
ve kâğıt üzerinden hangi sonuç
çıkarılıyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 4

Kitabı doğrudan yazmak, o araçların içine daha karmaşık bir yazma sistemi yerleştirip kitabı ona yazdırmaktan daha kolaydır; bu da sebeplere gerçek etki vermenin mantıksızlığını gösterir.

5

Hangisi daha akla uygun
görülüyor: Varlıkları doğrudan
Allah'a vermek mi, cansız
sebeplere sınırsız görev vüklemek

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 5

Doğrudan Allah'a vermek daha uygundur. Çünkü sebepler bilinçsiz, güçsüz ve basittir; oysa varlıklar çok ince ölçü ve hikmet ister.

6

Kâtip örneđi, sebepler hakkındaki
hangi yanlış düşünceyi çürütüyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 6

Bilinçsiz araçların kendi başına anlamlı ve düzenli bir eser ortaya koyabileceği düşüncesini çürütüyor.

7

Metinde muhatabın insafa
çağırılması hangi amaçla yapılır?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 7

Ön yargıyı bırakıp hangi görüşün akla daha uygun ve daha mümkün olduğunu dürüstçe düşünmesi için yapılır.

8

Sebeplerin yaratılması, onların
bağımsız güç sahibi olduğunu
gösterir mi?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 8

Hayır. Onlar da yaratılmıştır ve ancak ilahî iradenin emrinde görünür bir vasıtaadır.

9

Metinde “tabiata tapan” kişiye
verilen ana ders nedir?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 9

Tabiatın da sebebin de yaratılmış olduğu, bu yüzden asıl yaratıcı olamayacağı dersidir.

10

Bir şeyin sanatlı ve sonradan meydana gelmiş olması, onun hakkında neyi gösterir?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 10

Kendi kendine var olmadığını, onu yapan bir yaratıcı bulunduğunu gösterir.

11

Müsebbeb ile sebebin birlikte yaratıldığı söylenirken hangi ilahî özelliklerin görünmesi amaçlanır?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 11

Allah'ın isimlerinin tecellisi ve hikmetli düzeni görünür hâle gelir.

12

Metinde dış sebeplerin
bulunması, gerçek tesirin onlarda
olduğu anlamına mı gelir?

Acıklavınız.

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 12

Hayır. Dışta bir bağlantı görünür;
fakat asıl yaratma Allah'a aittir.

13

Saatçi örneğinde “çarklara yaptırma” fikri niçin reddediliyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 13

Çünkü parçaların kendisine ayrıca kurucu güç vermek, ustanın doğrudan yapmasından çok daha zor ve mantıksızdır.

14

Tabiatı “bağımsız güç” saymak yerine “yansıma” saymak neden daha doğru kabul ediliyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 14

Çünkü tabiatın kendisi bilinçli ve kudretli bir özne değil, ilahî kanunların görünen yönüdür.

15

Metinde tabiat için “ilahî düzenin aynası” denmesi ne ifade eder?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 15

Tabiatın etkileyen asıl güç değil,
ilahî düzeni yansıtan bir vasıta
olduğunu ifade eder.

16

Muhatabın sonunda “yanlış yoldaydık” demesi, hangi delillerin etkisini gösterir?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 16

İmkânsızlık, akla aykırılık ve zararlı sonuçlar gösteren delillerin etkisini gösterir.

17

Metinde tabiatın da diğer şeyler
gibi “mahluk” sayılmasının nedeni
nedir?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 17

Çünkü düzenli, sanatlı ve sonradan meydana gelmiş bir yapı taşıdığı için onun da yaratıldığı anlaşılır.

18

Her varlığın birçok alet ve cihaza
muhtaç olması, hangi sonuca
götürür?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 18

Bu kadar çok düzeni kuran sonsuz güç sahibi bir yaratıcı bulunduğu sonucuna götürür.

19

Allah'ın, sebepleri rububiyetine
ortak etmeye ihtiyaç duymadığı
nasıl ifade ediliyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 19

Gücü sınırsız olduğu için işini aciz araçlarla paylaşmaya muhtaç olmadığı belirtiliyor.

20

Saat benzetmesindeki asıl
karşılaştırma nedir?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 20

Ustanın doğrudan yapması ile, güçsüz parçalara yaptırmasının hangisinin daha makul olduğu karşılaştırılır.

21

Kitap örneğinde neden yazı
makinesinin icadı, kitabın
yazılmasından daha zor sayılıyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 21

Çünkü yalnız bir kitabı yazdırmak için ondan daha karmaşık bir sistem kurmak gerekir.

22

Her varlığın özel düzeni
bulunduğu fikri, matbaa
benzetmesini nasıl sınırlar?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 22

Matbaa aynı kalıbı tekrarlar; oysa varlıklar özellikle canlılar özel biçimde yaratılır, bu yüzden benzetme yetersiz kalır.

23

Tabiatı matbaa gibi düşünmek
neden “hurafe” sayılıyor?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 23

Çünkü matbaa olsa bile malzemeyi var etmek, uygun ölçüyle toplamak ve düzenlemek için yine Allah'ın kudreti gerekir.

24

Bu bölümün ana fikrini bir cümleyle nasıl özetlersin?

8sinif tabiat-risalesi-p19-esbabperestlige-hitap-saat-ve-kitab-
misallerivle-mukavese

Cevap 24

Varlıkları sebepler ve tabiat yapmaz; onlar ancak görünürde bir vasıtaadır, asıl yaratıcı Allah'tır.